

MDG Bergen - alternativt bybudsjett 2016

Økte inntekter og mindreinntekter	
Eiendomsskatt	225 000 000
Avskaffe parlamentarismen	20 000 000
Møtehonorar	1 340 000
Redusere konsulentbruk	1 000 000
Bruk av videokonferanser fremfor reising	5 000 000
Kutt i tjenestekjøp fra Business Region Bergen	2 500 000
Innsparing seksjon for informasjon og nedleggelse av Bergenseren	7 000 000
Kutt HOG	485 500
Avstå fra å reversere nedtrekk i drift - overføring til Bergen kirkelige fellestråd og andre trossamfunn	5 200 000
Energisparing	1 000 000
Kutte prestetjenesten i institusjonene	1 500 000
Redusere politikerlønn	9 400 000
<i>Handlingsrom</i>	+ 279 425 500

Merutgifter (drift)	SUM
KFKN	- 13,8455 mill
KHSO	+ 51,3 mill
KBSI	+ 22,1 mill
KMBY	+ 47,35 mill
SUM	+ 106,9045 mill

Investeringsprogrammet 2016 – 2019

Prosjekt/tiltak	
KFKN	+ 58,9 mill
KHSO	+ 0 mill
KBSI	+ 0 mill
KMBY	+ 90,85 mill
SUM ENDRINGER I INVESTERINGER I ØKONOMIPLANPE RIODEN	+ 149,75 mill

Miljøpartiet De Grønne reduserer kredittbehovet ved å overføre overskuddet på 22,771 mill i driftsbudsjett til investeringsbudsjettet.

KFKN

Tabell for enkeltstående målforslag til driftsbudsjett/ økonomiplanens driftsdel

Nr.	Tjeneste- område	Verbal beskrivelse av mål	Målemetode /-indikator	Tallfesting av mål for budsjettår et (2016)	Tallfesting av mål innen utgangen av økonomi- planperiode n (2019)	Votering
1	16	Økologiske innkjøp	Andelen økologiske matvarer i kommunale institusjoner	20%	50%	Fremme t av: Støttet av:
2	BOH	Landstrøm	Dekning for ferge, cruiseskip og Hurtigruten			Fremme t av: Støttet av:
3	16	Innkjøp av fisk	Økt innkjøp av villfisk eller fisk fra lukkede anlegg	50 %	100%	
4	14		Opprette grønn klynge			Fremme t av: Støttet av:
5	16	Gå over til frie system og programvare	Antall aktive lisenser i 2019		80% fritt	Fremme t av: Støttet av:

Tabell for enkeltstående tallforslag til investeringsbudsjett / økonomiplanens investeringsdel

Nr.	Tjeneste- område	Gjelder år / periode i økonomipl an	Verbal beskrivelse av tiltak / prosjekt eller budsjettpost	Endringer i budsjettpost / ny budsjettpost	Evt forslag til innde kni ng	Voterin g
1	BOH	2016 2017 2018 2019	Landstrøm	+ 10 mill + 30 mill + 30 mill + 30 mill	NOx fondet, ENOVA og miljødiff havneavgi fter skal finansiere det resterend e	Fremm et av: Støttet av:
2	16	2016	Gratis sytem og programvarer	+ 5 mill		Fremm et av: Støttet av:
3	16	2016 2017 2018 2019	Energisparetiltak i offentlig bygg	+ 30 mill + 25 mill + 20 mill + 15 mill		Fremm et av: Støttet av:
4	13000	2016	Energimerking kommunale bygg	+ 6 mill		Fremm et av: Støttet av:
5	10 D	2016	Forprosjekt til Miljøteknologis en ter	+ 700.000		Fremm et av: Støttet av:

6	16	2016	Filming og publisering på nett av faglige samlinger i kommunens regi for å lage en kommunal kompetansebase	+ 200.000		Fremmet av: Støttet av:
7	38110	2016	Fellesanlegg for større idrettshall og kulturhus i Fyllingsdalen	+ 7 mill		
		2017		+ 35 mill		
		2018		+ 50 mill		
		2019		+ 7 mill		
			SUM (2016)	+ 58,9 mill		

Tabell for tallforslag til driftsbudsjett / økonomiplanens driftsdel

Tjenesteområde	Gjelder år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i ramme-budsjett til aktuelt tjenesteområde	Ørmerking av midler innenfor foreslått ramme-budsjett	Evt forslag til inndekning
	2016	Fairtrade-byen	+ 250.000		
16	2017	Gjenopprette bydelsstyrene fra 1. oktober 2017	+ 10 mill		

16	2018	Bydelsstyrer	+ 12 mill		
	2017	Avskaffe parlamentarisme	- 20 mill		
15	2016	Møtehonorerer	- 1,34 mill		
15	2016	Redusere politikerlønn	- 9,4 mill		
14	2016	Kutt i tjenestekjøp fra Business Region Bergen	- 2,5 mill		
12 B	2016	Redusere betalingsandel kulturskolene	+ 2 mill		
	2016	Arrangementstøtte	+ 1 mill		
12 A	2016	Reversere kulturkutt med i tilleggssinnstillingen (side 40) med unntak av den nedlagte ferieklubben.	+ 0,8 mill		
32550	2016	Kutt HOG	- 485.500		
38590	2016	Raptusfestivalen-indeksregulering da støttebeløpet har stått på hvil i mange år	+ 30.000		
06	2016	Avstå fra å reversere nedtrekk drift - overføring til Bergen kirkelige fellesråd og andre trossamfunn	- 5,2 mill		
14	2016	Styrke næringsseksjonen med grønn næringsutvikling	+ 1 mill		
16	2017 2018 2019	Innsparing pga gratis system og programvarer	- 1 mill - 2 mill - 2 mill		
		SUM (2016)	- 13,8455 mill		

Forslag til budsjettmerknader (KFKN)

MDG_KFKN_1 (Bergen som nynorsk hovedstad)

Bystyret ber byrådet utarbeide en språkmelding der Bergen erklæres som nynorsk hovedstad. Byrådet har i den politiske plattformen nevnt hvor avgjørende det er at elevene i skolen har kompetanse i begge de norske målformene. Nynorsk er en vesentlig del av identiteten til vestlendingen.

MDG_KFKN_2 (Antall cruiseskip i døgnet)

Bystyret ønsker at antall cruiseanløp i døgnet blir begrenset til to anløp.

MDG_KFKN_3 (Kartlegging kommunale boliger)

Bystyret ber om at byrådet bearbeider en tilstandskartlegging av alle kommunale boliger, som oppgir energiklassifisering og anbefalte ENØK-tiltak, som leveres innen 2017.

MDG_KFKN_4 (Energi klassifisering) FORSLAG 4 INVESTERING

Bystyret ber om at byrådet utarbeider energiklassifisering av alle kommunale bygninger.

MDG_KFKN_5 (Trossamfunn)

Bystyret ønsker at trossamfunn blir stimulert til å bli sosiale og kulturelle nærmiljøsentre som kirkene.

MDG_KFKN_7 (Kartlegging av dyrkbar jord)

Bystyret ber byrådet å kartlegge all dyrket og potensiell dyrkbar jord.

MDG_KFKN_8 (Innkjøp av fisk) MÅLFORSLAG 3 DRIFT

Oppdrett av laks og ørret i åpne merder er en betydelig utfordring for miljøet med utslipp av kjemikalier, overgjødsling, rømminger og spredning av lus og sykdommer. Per i dag er oppdrettslaks ofte på menyen i kommunale institusjoner og kantiner, så vel som i forbindelse med bystyremøter eller andre arrangementer. Bergen kommune gjør store innkjøp og kan påvirke gjennom forbrukermakt. Bystyret ber byrådet om å ta ansvar gjennom en politikk for innkjøp av fisk som enten er fra lukkede anlegg eller villfisk. Det er helt nødvendig å støtte opp om den grønne tendensen i retning av lukkede oppdrettsanlegg.

MDG_KFKN_9 (Vegansk og vegetariansk mat)

Bystyret ønsker at det tilbys veganske og vegetarianske alternativ i kommunale kantiner og institusjoner, og innføre en ukentlig kjøttfri dag i kommunen.

MDG_KFKN_10 (Bærekraftige innkjøp)

Bystyret vil at kommunen forpliktes til å kjøpe bærekraftige varer og tjenester.

MDG_KFKN_11 (Feilmelding tjeneste)

Bystyret vil styrke feilmeldingstjenester fra innbyggere til kommunen.

MDG_KFKN_12 (Frivillighetssentral på internett)

Bystyret mener at byens innbyggerne må kunne få muligheten til å utveksle tjenester, og det

vi gjøres ved å etablere en frivillighetssentral på internett.

MDG_KFKN_13 (Åpne skoler og offentlige bygg)

Bystyret ber byrådet utrede muligheten til å åpne skoler og offentlige bygg for bruk av foreninger, kultur og organisasjoner på ettermiddagen.

MDG_KFKN_14 (Fellesanlegg for idrett og kulturhus) FORSLAG 7 INVESTERING

Bystyret vil påpeke at Fyllingsdalen sentrum med bybanestopp og kommende fortetting har behov for fritidstilbudene et kulturhus vil gi sentralt i bydelssentrumet. Videre er det viktig å utnytte tomtearealet bedre der den nedslitte Fyllingsdalen idrettshall står idag. Bystyret ber byrådet om å iverksette budsjettvedtaket fra 17.12.2014 om å iverksette prosesser for snarlig utbygging av Kulturhus og ny idrettshall i Fyllingsdalen.

MDG_KFKN_15 (Solidaritet med byens vanskeligstilte) TALLFORSLAG DRIFT

Bystyret vil vise sin solidaritet med dem som er rammet av kuttforslag ved å redusere høye politikerlønninger.

MDG_KFKN_16 (Miljøteknologisenter) FORSLAG 5 INVESTERING

Bystyret ber byrådet om å opprette et senter for miljøteknologi, med en målsetting om at det skal bli attraktivt for de mange nåværende og fremtidige viktige aktørene innenfor miljøteknologi.

MDG_KFKN_17 (Bydelsstyrer) TALLFORSLAG DRIFT

Bystyret vil opprette direkte folkevalgte bydelsstyrer med egne bydelsbudsjetter og innflyttelse over bydelen.

MDG_KFKN_18 (Fairtrade-byen Bergen) TALLFORSLAG DRIFT

Bystyret vil at Bergen får tilbake status som fairtrade-by.

MDG_kfkn_19 (Energieffektivisering) FORSLAG 3 INVESTERING

Bystyret vil bidra til å redusere globale klimagassutslipp ved å investere mer i energieffektiviseringstiltak.

KHSO

Tabell for tallforslag til driftsbudsjett / økonomiplanens driftsdel

Tjeneste-område	Gjelder fra år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i ramme-budsjett til aktuelt tjenesteområde	Øremerking av midler innenfor foreslått ramme-budsjett	Evt forslag til inndekning
24210	2016	Leieboerforening, driftstilskudd	+ 350.000		
04B	2016	Økte sosialsatser	+ 6 mill		
04B	2016	Gjeninnføre 80%-regelen for alle	+ 13 mill		
23420	2016	Styrke dagsentertjenestetilbudet for eldre	+ 6 mill		
03A	2016	Økt bemanning i eldreomsorgen	+ 10 mill		
03 C	2016	Tjenester til utviklingshemme	+ 10 mill		

		de			
04 B	2016	Krisesenteret	+ 3 mill		
05 A	2016	Styrke ettervern innen rusbehandling	+ 2 mill		
23350	2016	Driftstøtte Friskby	+ 100.000		
03 A	2016	Kutte prestatjenesten i institusjonene	- 1,5 mill		
03 A	2016	Beholde matservering ved Danckert Krohn seniorsenter	+ 850.000		
03 A	2016	Trygghetssykepleie	+ 1.5 mill		
		SUM	+ 51,3 mill		

Forslag til budsjettmerknader (KHSO)

MDG_KHSO_1 (Driftstøtte Friskby) TALLFORSLAG DRIFT

Organisasjonen FriskBy kjører et prosjekt for å sette ut 200 luftmålere over hele byen for sanntidsmålinger av partikler og NO2. Bystyret vil støtte prosjektet med et tilskudd på 10.000,- for å kunne bygge og sette ut sensorer, drifte servere og holdeseminarer.

MDG_KHSO_2 (Avlastingstilbud aleneforeldre)

Bystyret vil støtte opprettelsen av et avlastningstilbud for aleneforeldre som kan brukes til barnevakt og overnatting. Rødhette-modellen i Oslo er inspirasjonen.

KBSI

Tabell for enkeltstående målforslag til driftsbudsjett/ økonomiplanens driftsdel

Nr.	Tjeneste- område	Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/- indikator	Tallfesting av mål for budsjettåre t (2016)	Tallfesting av mål innen utgangen av økonomi- planperiode n (2019)	Votering
1	01	Sunt inneklima	Helseverngodkjenning av alle skoler	95%	100%	Fremmet av: Støttet av:
2	01	Forebygge sykefravær i skole og barnehage	Redusert sykefravær	2%	10%	Fremmet av: Støttet av:
3	13	Beholde svømmehall i bydelene	Ingen nedleggelse	0	0	Fremmet av: Støttet av:
4	01 A	Tilbakeføre arealnormen til nasjonal standard i barnehager	4 m2 pr. barn over 3 år og omlag 1/3 mer (ca. 5,3 m2) pr. barn under 3 år.		Ferdig etablert	Fremmet av: Støttet av:

5	01 A	Byttetorg for barnehageplasser på internett		Ferdig etablert		Fremmet av: Støttet av:
6	01 B	Øke lærertetthet	20 elever per lærer		Ferdig etablert	Fremmet av: Støttet av:
7	01 B	Alle elever skal ha tilgang til skolehager	Andel elever som får tilgang	20 %	100%	

Tabell for tallforslag til driftsbudsjett / økonomiplanens driftsdel

Tjenesteområde	Gjelder år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i rammebudsjett til aktuelt tjenesteområde	Øremerking av midler innenfor foreslått rammebudsjett	Evt forslag til inndekning
01 B	2016	Økologisk skolefrukt	+ 10 mill		
05 A	2016	Skolehelsetjenesten	+ 4 mill		
01 B	2016	Flere lærerstillinger	+ 8 mill		
01 B	2016	Utrede forebyggende tiltak mot sykefravær i skole og barnehage	+ 100.000		

		SUM	+ 22,1 mill		
--	--	------------	--------------------	--	--

Forslag til budsjettmerknader (KBSI)

MDG_KBSI_1 (Miljøsertifisering av skolene)

Bystyret ønsker at kommunens skoler på sikt skal miljøsertifiseres etter ISO14001 eller tilsvarende standard.

KMBY

Tabell for enkeltstående målforslag til driftsbudsjett/ økonomiplanens driftsdel

Nr.	Tjeneste-område	Verbal beskrivelse av mål	Målemetode/-indikator	Tallfesting av mål for budsjettåret (2016)	Tallfesting av mål innen utgangen av økonomiplanperioden (2019)	Votering
1		Bedre luftkvalitet i Bergen	Antall dager med røde verdier på luftmålingene	0	0	Fremmet av: Støttet av:
2	10 D	Luftkvalitet i havneområde	Måling av partikler og NO2 i havneområdet i cruisesongen			Fremmet av: Støttet av:

Tabell for enkeltstående tallforslag til investeringsbudsjett / økonomiplanens investeringsdel

Nr.	Tjeneste- område	Gjelder år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / prosjekt eller budsjettpost	Endringer i budsjettpos t / ny budsjettpos t	Evt forslag til inndekning	Votering
1	33510	2016	Flomsikringstiltak til Nesttunvassdraget (utelukker flomtunnel)	+ 10 mill		Fremmet av: Støttet av:
2	8	2016 2017 2018 2019	Sykkelveier og -parkering	+ 25 mill + 30 mill + 30 mill + 35 mill		Fremmet av: Støttet av:
3	8	2016	Bymøbler og offentlige toaletter / bysykler	+ 10 mill		Fremmet av: Støttet av:
4	8	2016	Trygge skoleveier	+ 25 mill		Fremmet av:

		2017		+ 30 mill		Støttet av:
		2018		+ 30 mill		
		2019		+ 35 mill		
5	8	2016-2019	Kollektivfelt og innfartsparkering		Køprising	Fremmet av: Støttet av:
6	33510	2016	Fisketrapp ved Hopsfossen	+4 mill		
7	10 A	2016	Haikestopp	+1 mill		
8	10 D	2016	Prosjektstøtte fornybar energi	+6 mill		
9		2016	Utredning ikke – kommersiell boligstiftelse	+5 mill		
10	36500	2016 2017	Lys og skiltplan Bryggen	+ 3,25 mill + 3,25 mill		
11	10 C	2016	Reversere kutt i park og anleggsdrift	+ 1,6 mill		
			SUM (2016)	90,85 mill		

Tabell for tallforslag til driftsbudsjett / økonomiplanens driftsdel

Tjeneste- område	Gjelder fra år / periode i økonomiplan	Verbal beskrivelse av tiltak / tjeneste	Endringer i ramme- budsjett til aktuelt tjenesteom- råde	Ørering av midler innenfor foreslått ramme- budsjett	Evt forslag til inndekning
10 D	2016	Vrakpant på gamle olje- og vedovner	+ 2 mill		
18 B	2016	Kildesortering på offentlige bosspann	+ 3 mill		
33510	2016	Reversere kutt i Grønn prosjektering	+ 3,7 mill		
8	2016	Sykkelveikontor	+ 10 mill		
08	2016 2017 2018 2019	Ingen p-avgift for el- biler i ByGarasjen	+ 4 mill + 5 mill + 6 mill + 8 mill		
33220	2016	Europap	+ 2 mill		
10 D	2016	Drift- og prosjekt- støtte miljøorganisasjoner	+ 3 mill		
2	2016	Dyrevern; støtte til organisasjoner og	+ 10 mill		

		kampanjer for ID-merking og sterilisering			
18 A	2016	Aktivitetsvekst fornyning ledninger	+ 5 mill		gebyr selvkost
08	2016	Ingen parkeringsavgift for elbiler	+ 4 mill		
05 A	2016	Aktiv luftmåler på strekket Rådal/ Nesttun	+ 650.000		
		SUM (2016)	+ 47,35 mill		

Forslag til budsjettmerknader (KMBY)

MDG_KMBY_1 (Gang og sykkeltiltak)

Bystyret ønsker å øke investeringene i gang og sykkeltiltak som en del av en nødvendig tilpasning for å redusere klimagassutslipp og samtidig gjøre Bergen til en enda mer triveligere by.

MDG_KMBY_2 (Elbiler) TALLFORSLAG DRIFT

Bystyret ønsker fortsatt gratis parkering for elbiler som en del av kommunens tiltak for å redusere klimagassutslipp og bedre bylufta.

MDG_KMBY_3 (Haikestopp) FORSLAG 7 INVESTERING

Bystyret vil opprette haikestopp som et av tiltakene for å utnytte ledig setekapasitet på veiene. På

utvalgte steder i Bergen hvor det er plass til stopp ønsker bystyret haikestopp med informasjon om trygge digitale haikeløsninger.

MDG_KMBY_4 (Opprettelse av Elveforum)

Bystyret ønsker å støtte gjenopprettelsen av Bergen Elveforum, et forum for forvaltning av vassdrag i Bergen.

MDG_KMBY_5 (Luftkvalitet i havneområdet) MÅLFORSLAG 2 DRIFT

Bergen kommune gjennomfører innen 2016 en systematisk måling av luftkvaliteten i havneområdet i cruisesesongen. Den bør inkludere måling av partikler og NO₂ og dokumentere omfanget av luftforurensning fra skipene som ligger til kai.

MDG_KMBY_6 (Utrede en ikke-kommersiell boligstiftelse) TALLFORSLAG 9 INVESTERING

Boligprisene har økt til rekordhøyde de siste årene, med det resultat at stadig flere faller utenfor boligmarkedet og derfor trenger hjelp utenfor markedet. Om ikke drastiske tiltak settes i verk for å motvirke denne utviklingen vil dette derfor bli gradvis dyrere i årene som kommer. Bystyret erkjenner at boligmarkedet ikke fungerer slik forutsett i den statlige boligpolitikken, og at mange lider pga. dette. Bystyret ber byrådet om å skape en ikke-kommersiell boligstiftelse som skal bygge rimelige utleieboliger for å motvirke stadig dårligere boligforhold for byens befolkning. Denne boligstiftelse kan ta over boligene BBB i dag har ansvar for, og motvirke forslumming av boliger for vanskeligstilte.